

<https://doi.org/10.62837/2024.6.155>

TELLİ ƏLƏDDİN QIZI ƏLİYEVA
AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu
Hüseyn Cavid prospekti, 117
telli.aliyeva@lit.science.az

**XX ƏSRİN ƏVVƏLLƏRİ MAARİFÇİ REALİST NƏSRDƏ BƏDİİ NİTQ
KOMPONENTLƏRİNİN SPESİFİKASI
XÜLASƏ**

Bədii nitq əsərin ümumi təhkiyəsinə əhatə edir və təsvirin əsas ifadəcisidir. XX əsrin əvvəllərində maarifçi realist hekayələrdə və digər nəsr əsərlərində bədii nitq ünsürlərinin işlənmə dərəcəsi tənqidi realistlərdən, romantiklərdən fərqlidir. Bu fərq özünü işlənmə tezliyində, müxtəliflikdə daha çox göstərir.

Dövrün problemlərinə yanaşma tərzinə və qarşıya qoyulan müxtəlif ideyaların oxucuya çatdırılması məqsədinə uyğun olaraq seçilən mətn strukturu, dil komponentləri spesifik xarakter daşıyır. Bu aspektdən yanaşdıqda tənqidi realistlərin, romantiklərin nitqi ilə maarifçi realistlərin nitqi arasında fərq ortaya çıxmış olur. Onların hər biri üçün ortaq cəhət müşahidə ilə əldə olunan və kompleksləşdirilmiş informasiyanın qarşı tərəfə ötürülməsi zamanı düzgün nitq seçmək və struktur yaratmaq qabiliyyətidir.

Abdulla Şaiq, Eynəli bəy Sultanov, Sultan Məcid Qənizadə kimi maarifçi realistlərin nəsr əsərlərində bədii nitq komponentlərinin işlənmə xüsusiyyətləri diqqəti cəlb edir. Abdulla Şaiq hekayələrində oxucuya təsir edən, emosional hava qatan nüanslardan biri təhkiyəçinin birinci şəxsin təkində verilməsidir. Oxuyarkən sanki müəllifin özü əsərin qəhrəmanlarından biri kimi çıxış etməsi təəssüratı yaranır, bütün hadisələrin şahidi kimi danışır, müşahidəçi mövqedədir. Hekayələr maarifçi, öyrədici xarakter daşdığından hadisələr inkişafında dolaşılıq, qəlizlik nəzərə çarpmır. Oxucunu daim qorxuda saxlayan həyəcanverici irəliləyiş bu hekayələrdə hadisələrin nəqli üçün xarakterik deyil.

Eynəli bəy Sultanovun hekayələrində folklor ənənələrindən bəhrələnərək qurulan təhkiyədə istifadə olunan bədii nitq komponentləri də elə xalq yaradıcılığına uyğun prinsipə əsaslanır. Sultan Məcid Qənizadənin nəsrində ona xas olan nitq, nəql xüsusiyyəti ilə yanaşı maarifçi realist əsərlərdə az rastlaşdığımız bədii nitq komponentlərini də görmək mümkündür.

Açar sözlər: nəsr, hekayə, təhkiyə, bədii nitq.

Giriş

Mətnin strukturunu, quruluş xüsusiyyətlərini araşdırdığımızda ilk olaraq qarşımıza çıxan bədii nitq komponentləri və onların funksionallığıdır. Bədii nitq əsərin ümumi təhkiyəsinə əhatə edir və təsvirin əsas ifadəcisidir. XX əsrin əvvəllərində maarifçi realist hekayələrdə və digər nəsr əsərlərində bədii nitq

ünsürlərinin işlənmə dərəcəsi tənqidi realistlərdən, romantiklərdən fərqlidir. Bu fərq özünü komponentlərin işlənmə tezliyində, müxtəliflikdə daha çox göstərir. “Maarifçi realizmdən fərqli olaraq, tənqidi realizm həyatı daha intensiv araşdırıb əks etdirməyə meyillidir. Bu, özünü monoloqların da məzmun və formasında əks etdirir. Eyni mürəkkəbliyə özünü XX əsrin ilk onilliklərinin romantik dramaturgiyasında da göstərir” [1, s.56] Məsələn, daxili monoloqun bir növü kimi soliloq nümunəsinə maarifçi realist nəsr əsərində rast gəlmək nadir hallarda mümkündür. Poliloq müəyyən yazıçıların hekayələrində yer alır. Maarifçi realist nəsr nümunələrini bədi nitq komponentləri baxımından təhlilini əsasən nəqlətmə, dialoq, müəllif nitqi, qismən də, qarşımıza çıxan poliloq nümunələri əsasında aparmaq məqsədəuyğundur.

Yaradıcılığı XX əsrin əvvəllərinə təsadüf edən sənətkarların əsərlərində dil xüsusiyyətlərini, təhkiyə mexanizmini araşdırdıqda özünəməxsusluqlar diqqəti cəlb edir. Maarifçi realist yazarlarda burada digər cərəyanlarla ortaq xüsusiyyətlər daşısalar da, bir sıra fərqliliklər də nümayiş etdirirlər. Dövrün problemlərinə yanaşma tərzinə və qarşıya qoyulan müxtəlif ideyaların oxucuya çatdırılması məqsədinə uyğun olaraq seçilən mətn strukturu, dil komponentləri spesifik xarakter daşıyır. Bu aspektdən yanaşdıqda tənqidi realistlərin, romantiklərin nitqi ilə maarifçi realistlərin nitqi arasında fərq ortaya çıxmış olur. Onların hər biri üçün ortaq cəhət müşahidə ilə əldə olunan və kompleksləşdirilmiş informasiyanın qarşı tərəfə ötürülməsi zamanı düzgün nitq seçmək və struktur yaratmaq qabiliyyətidir. Maarifçi realist nəsr nitq xüsusiyyətlərinə görə sanki tənqidi realizmlə romantizm arasında özünəməxsus ortaq məkan yaradır.

Əsas hissə

Yaradıcılığında metodlar qarışığı müşahidə edilən dəyərli yazıçımız Abdulla Şaiq maarifçi realist hekayələrində nəqlətməni, təsviri, müəllif sözünü sadə, konkret tutaraq bütün bu komponentlərin əsas götürülən hadisənin ifadəsindəki roluna daha çox əhəmiyyət verir. “Göbələk” hekayəsi nəqlətmənin müəllif olduğu nitq əsasında qurulmuş hekayələrdən biridir. Hekayə birinci şəxsin dilindəndir. Demək olar ki, əksər hekayələr üçün xarakterik olan təhkiyəçi nitqi burada da əsasdır. Müəllifin dialoq qurduğu digər personaj ilə söhbəti zamanı işlətdiyi yerində ifadələr, tutarlı cavablar nitqin səviyyəsini yüksəldir və cəlbediciliyini artırır. Burada əsas məsələ hekayənin mövzusu və qarşıya qoyduğu problemlə birbaşa əlaqəlidir. Özünü, soy-kökünü bəyənməyən, bunu hər şəraitdə dilə gətirməkdən çəkinməyən Qulubəyə qarşı müəllifin birinci şəxsin dilindən işlətdiyi incə ironik ifadələr, islahedici münasibət diqqəti cəlb edir. “Sonra rəqs başlandı. Dan yeri sökülüncəyə qədər yedik, içdik, çaldıq, oynadıq; azğın təqlidlər, gülünc meymunluqlar etdik.

- Çox doğru, bu ki, Darvin nəzəriyyəsini isbat etmək üçün çox əsaslı dəlillərdir - dedim” [5, s.61].

Başqa bir dialoqda isə Qulubəyin atasına olan münasibətini dilə gətirərkən utanmadan ifadələr işlətməsi qarşı tərəfin ona dərs vermək üçün xüsusi nitq seçməsinə səbəb olur. “...Axır ki, qocanı basdırdım, həm də bir daha soyuq məzəmmətlərini eşitməmək üçün köhnə, çürük fəlsəfə və mühakimələri ilə bərabər.

Qulubəy sözünü bitirmiş, söylədiklərindən razı bir vəziyyət almışdı.

- Elə isə altından çıxmamaq üçün üstündən bir məzar daşı qoymağa da tələsiniz – dedim.

Qulubəy mənalı bir ahənglə:

- Elə tələsməyim də onun üçündür - dedi” [5, s.62].

Abdulla Şaiq hekayələrində oxucuya təsir edən, emosional hava qatan nüanslardan biri təhkiyəçinin birinci şəxsin təkində verilməsidir. Oxuyarkən sanki müəllifin özü əsərin qəhrəmanlarından biri kimi çıxış etməsi təəssüratı yaranır, bütün hadisələrin şahidi kimi danışır, müşahidəçi mövqedədir. Hekayələr maarifçi, öyrədici xarakter daşdığından hadisələr inkişafında dolaşılıq, qəlizlik nəzərə çarpmır. Oxucunu daim qorxuda saxlayan həyəcanverici irəliləyiş bu hekayələrdə hadisələrin nəqli üçün xarakterik deyil. Sadə və axıcı nitq, öyrədici elementlər, nəsihətamiz sonluq bir çox hekayələrdə müşahidə olunur. Ən xarakterik cəhətlərdən biri də hadisələr ardıcıl davam edərkən aralara sıxışdırılan kiçik peyzaj səviyyəsindəki təsvirlər mətnə rəng qatmaqla yanaşı ümumi mənanı qüvvətləndirir, oxucunu sıxıcı mətn anlayışından uzaqlaşdırır. “Köç” hekayəsində olduğu kimi: “Günəş qızıl saçlarını dərələrdən, meşələrdən yavaş-yavaş toplayaraq qərbə, yüksək dağlar arxasına çəkilməyə, uca ağacların kölgələri şərqə doğru uzanmağa başlamışdı. Sürülər, naxırlar mələşə-mələşə obaya doğru qaçırdı, mən də bir təpədə oturub o gurultunu dinləyir, o canlı lövhəni seyr edirdim. Çadırımızın önündə at kişnəməsi eşitdim. Dönüb baxınca nə gördüm? Atam... Sevincimdən ayaqlarım bir-birinə dolaşa-dolaşa yüyürüb boynuna sarıldım” [5, s.50]. Bəzi hekayələrdə isə - “Cümənin qəzəbi”, “Oyunçu bağalar” və s. poliloq səciyyəli nitqlər bir neçə obrazın birlikdə çıxışını əhatə edərək ümumi təəssürat yaratmaqda əsas rol oynayır.

Eynəli bəy Sultanovun hekayələrində nəqletmə prinsiplərinə nəzər yetirdikdə digərlərindən fərqlənən spesifik yaradıcılıq tipi ortaya çıxır. Bu nümunələrdə hadisələrin nağılvari təqdimi onun təhkiyə mexanizmində folklordan gələn elementlərin təsirinin olduğunu bizə nümayiş etdirmiş olur. “...Bununla bərabər ədibin hekayələrinin bir çoxunda, hətta, demək olar ki, təhkiyə zamanı nağıl üslubuna rast gəlir, nağıl elementlərini müşahidə edirik. Hekayələrin nəqlində, personajların nitqində, hekayələrdəki hadisələrin gedişatında nağıl ab-havası oxucunu ağışına alır” [7, s.157]. Folklor nümunələrindən, deyimlərdən, atalar-sözü və məsəllərdən bol istifadə edən müəllifin hekayələri bu xüsusiyyətinə görə Süleyman Sani Axundov nəsrini xatırladır. Nağıl dili çevikliyi hekayələrdə oxucunu hadisələrin içində sürükləyir və sona çatdırır. Bir çox hekayənin finalı (hamısı yox) əksər folklor nümunələrində olduğu kimi xoş bitir. Süleyman Sani Axundovun hekayələrində fənalardan fərqli olaraq (bir çox hallarda məyusedicidir) Eynəli bəy Sultanovun hekayələrində oxucuda xoş ovqat yaradan və rahatlıq verən hadisələrlə nəticələnir. Şərin qalibiyyəti, xeyirə zülm, hadisələrdə asandan qəlizə keçid, bədbəxtliyə doğru inkişaf modeli xarakterizə olunmur. Bu hekayələrin nəqlindəki sadəlik, təhkiyədəki xəlqilik isə xarakterikdir. Təhkiyəçi adətən üçüncü şəxsdir. Eynəli bəy Sultanovun hekayələrində müəllif müdaxiləsi ayrı-ayrı nümunələrə görə

dəyişir. Bir maarifçi kimi müəllif nitqi öyrədicidir, bir çox əlavə informasiyanı özündə ehtiva edir.

“Yazıcının “Novoye obozreniye”də dərc olunan hekayələri süjetin cəlbədicə xarakteri, bir sıra hallarda isə novellavari sonluğu ilə seçilir. Bu hekayələrdə parlaq milli kolorit nağıl təhkiyələrində olduğu kimi aydın nəzərə çarpır” [2, s.13]. Bu fikri təsdiq edən elementləri “Acı masqara”, “Naxırçı qızı gözəl”, “Kürd qızı”, “Xırmanda” və digər bir çox hekayələrində görə bilirik. “Təzə pir” hekayəsi üçüncü şəxsin dilindəndir. Oxuduqca biri tərəfindən danışılan rəvayət, nağıl təəssüratı yaradır. Marağ doğuran müəllifin müdaxiləsi ilə edilən haşiyələrdə ki, bunlar daha çox obrazların, məkanın, təbiətin təsvirindən ibarətdir. Bu haşiyələr əsərin təhkiyəsinə əlvanlıq qatır. Hekayədə Molla Məhəmmədin dilindən kiçik soliloq səciyyəli monoloqu diqqəti cəlb edir: “O, mürşdinin sözlərini yadına salıb öz-özünə deyirdi:

- Görək, yar visalı bizə də qismət olacaqmı? Haqq buyurur şeyx, əlbəttə ki, subay qalmaq şərən dürüst deyil, ancaq yaxşı olardı ki, bizə qismət olan yarın hüsnü, heç olmasa Züleyxanın, Şirinin, yaxud Leylinin hüsnündən kəm olmayaydı...” [6, s.223].

Nağılçı təhkiyəsinin, nağıl üslubunu hiss etdirən ən vacib hekayələrdən biri “Acı masqara”dır. Tamamilə xalq yaradıcılığında mövcud olan süjet əsasında yazılmış hekayədir. Nəqlətmə, təsvir və dialoqlar buna uyğun qurulmuşdur. Keçmiş zamanda olan bir əhvalat müasir dövüdə yaşanmış kimi, transformasiya edilərək qələmə alınmışdır. Müəllif əsərə başlayarkən bu üslubu qoruyub saxlamışdır: ““Cavahirfuruş Ağamehdi Rəsulov Ərdəbildən Tiflisə gələn günündən Şeytanbazar tacirlərinin içində birdən-birə ad çıxarıb məşhurlaşmışdı” [6, s.108]. Xalq yaradıcılığı nümunələrinin təsiri ilə yazılan hekayələrlə yanaşı müəllifin real həyatda birbaşa şahidi olduğu, eşitdiyi, bildiyi əhvalatların da təsiri ilə yazılmış hekayələri də vardır. Eynəli bəy Sultanovun hekayələrinin anlaşılıqlıq səviyyəsi XX əsrin əvvəllərində müxtəlif dillərə parçalanmış milli ədəbiyyatımızda ən yüksək olan sənətkardır. Bunda ən bariz yeri məhz seçdiyi üslub və buna bağlı olaraq istifadə olunan komponentlər tutur.

Sultan Məcid Qənizadənin nəsrində ona xas olan nitq, nəql xüsusiyyəti ilə yanaşı maarifçi realist əsərlərdə az rastlanan bədii nitq komponentləri də görmək mümkündür. Onun nəsrini əhatə edən romanın, povestin və hekayənin təhkiyəsinə nəzərdən keçirdikdə nəqlətmənin fərqi aydın görə bilirik. “Məktubati-Şeyda bəy Şirvani” əsərinin dilinin qəliz olması, anlaşılıqlı olmaması ilə bağlı fikirlər tədqiqatlarda çox vurğulanan məsələlərdəndir. Romanın təhkiyəsi buna bağlı olaraq ağırdır. Nəqlədən üçüncü şəxsdir. Nəsr tələbləri çərçivəsində romanda davamlı təhkiyə ön plandadır, səhnə əsərlərindən fərqli olaraq ardıcıl dialoji nitq, hekayələrdəki xüsusi müəllif izahları nəzərə çarpır. Ancaq iki hissədən ibarət olan romanın ilk hissəsində ağır yaşama, həyat şəraiti ilə çarpışan müəllimin – Şeyda bəyin dilindən mütəmadi öz hisslərini, düşüncələrini ehtiva edən soliloq nümunələri görürük ki, bunlar onun keçirdiyi hiss və həyəcanların oxucuya ötürülməsində çox

vacib rol oynayır: “Xudavənda, bu nə sirdir, bu nə ecazdır? Biz hamımız sənin bəndələrinik, hamımızı bir cövhərdən xəlq edibsən... Bəzilərə baxırsan fəqirlik oduna yanıb mənim kibi ürəyi yüz yerdən dağlı, möhtaclıqla ömür keçirirlər... Hala neçə illərdir ki, mən biçarə sənin müəllimlik təklifinə gərdəgir olub camaata qulluq edirəm. Axır özüm üçün kəsb etdiyim dövlət budur ki, imdi ömrümdə arzu etdiyim toy məqamında ciyərguşəm Diləfruzaya layiq bir həmayil bahasından məəttəl varam... Ax, xudavənda, mənim boynuma bu qədər din borcları qoyduğunda neçin məni belə fəqir və belə bitəvanə yaradıbsan?” [3, s.23].

“Allah xofu” povestində nitq sadə və axıcıdır. Yenə üçüncü şəxsin dilindən qurulan təhkiyədə personajların bir-biri ilə dialoqları nəsrin strukturunda mövcud quruluşa uyğun olaraq müəyyən məqamlarda müəllif izahları ilə bölünür ki, bu da qəbul olunandır. “Sərgüzəşt, yaxud Məşədi Qurbanın dəftərçəsindən bir nəzər” hekayəsində isə dialoq *-dedim, -dedilər* üzərində qurulmuşdur: “Yoldaşların mənə dedilər:

- Məşədi əmi, buyur gedək, düşək qohumlarımızın mənzilinə.

Dedim:

- Ağrınızı alım, məni bağışlayın, atadan mənə vəsiyyətdir ki, özgəyə tüfeyli olmaqdan, qaraca toyuğa cücə olmaq yaxşıdır.

Dedilər:

- Bəs, biz xudaahafız.

Dedim:

- Gözüm üstə gəldiniz” [3, s.132].

Sultan Məcid Qənizadə əsərlərində final məsələsinə ənənəvi maarifçi prinsipi ilə yanaşaraq pozitiv sonluqlara üstünlük verən sənətkardır. Eyni zamanda ona xas olan xüsusiyyətlərdən biri də nəsrin formalaşdırarkən baş verən situasiyalara müəllif sözü ilə müdaxilə etmək, izahlar verməkdir. “ O, tez-tez hadisələrin gedişinə müdaxilə edir, haşiyələrə çıxıb bu və ya başqa məsələ haqqında oxucuya müraciət edir, əhvalatlara münasibət bildirirdi. Ədibin əsərlərindəki çoxsaylı haşiyələr, ümumiyyətlə, süjetdən kənar elementlər buradan irəli gəlirdi” [4 s.87]. Bədii komponentlərdən biri kimi bu xüsusiyyətin əksi Sultan Məcid Qənizadə nəsrini xarakterizə edir və fərqləndirir.

Nəticə

XX əsrin əvvəlləri maarifçi realist yazıçıların nəsr əsərlərində təhkiyə meyanizmi, nəqletmə, dialoq və digər nitq komponentlərinin özünü təzahür şəkli onların fərdi yaradıcılıq üslublarının təsiri ilə fərqli xüsusiyyətlər daşımaqdadır. Bəzi sənətkarlarımızda müəllif nitqinin nəqletmədə daha çox yer alması, bəzilərinə folklor təsirinin nitq ünsürlərinin işlənməsində açıq şəkildə görünməsi, digərlərində haşiyəyə çıxmaqla əlavə informasiya ilə mətnin yüklənməsi (bunlar daha çox öyrədici xarakter daşıyır), təsvirə üstünlük verənlər və s. ümumilikdə, maarifçi realist əsərlərdə bədii nitq komponentlərinin mənzərəsini formalaşdırmış olur.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Əliyeva, Ş. Azərbaycan tənqidi realist dramaturgiyasında dialoq və monoloq, Fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiya, Bakı, 2021, 130 s.
2. Feyzullayeva, A. Maarif carçıları, Bakı, Maarif, 1988, 100 s.
3. Qənizadə, S.M. Seçilmiş əsərləri, Avrasiya Press, Bakı, 2006, 200 s.
4. Məmmədov, X. Sultan Məcid Qənizadə, Azərbaycan ədəbiyyatında tənqidi realizm və romantizm epoxası, Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi 10 cildə VI cild, Elm, Bakı, 2022, 1022 s.
5. Şaiq, A. Seçilmiş əsərləri. 3 cildə. I c., Bakı, Avrasiya press, 2005, 496 s.
6. Sultanov, E. Hekayələr, Elm və təhsil, Bakı, 2016, 288 s.
7. Yurdoğlu (Məmmədov), E. Eynəli bəy Sultanov və folklor, Əcəm NPB, Naxçıvan, 2017, 208 s.

Telli Aliyeva Aladdin

Specificity of components of artistic speech in enlightenment-realist prose of the beginning of the 20th century

Summary

Artistic speech encompasses the overall development of a work and serves as the main means of expressing imagery. At the beginning of the 20th century, the use of artistic speech elements in enlightenment-realist stories and other prose works differed from that in works by critical realists and romantics. This difference is particularly evident in the frequency and diversity of its processing.

The text structure and language components, chosen based on the approach to contemporary issues and the goal of conveying various ideas to the reader, possess a distinctive character. When viewed from this perspective, the difference between the speech of critical realists and romantics and that of enlightened realists becomes apparent. A common feature among all of them is their ability to choose the appropriate language and create a structure when conveying complex information obtained through observation to the audience.

The evolution of artistic speech components in the prose works of enlightened realists like Abdulla Shaig, Eynali Bey Sultanov, and Sultan Majid Ganizade stands out. In Abdulla Shaig's stories, the narrator speaks from the first person singular point of view, aiming to influence the reader and evoke an emotional atmosphere. As one reads, it seems as though the author is taking on the role of one of the work's heroes, speaking as a witness to all events from the perspective of an observer. As the stories have an enlightening and educational nature, confusion is not noticeable in the development of events. Exciting progress is not characteristic of the narration of events in these stories.

The elements of the artistic speech used in the folklore-based narrations in the stories of Eynali Bey Sultanov are based on the same idea of folk creativity. In the prose of Sultan Majid Ganizade, it is possible to see components of artistic speech,

which are not typical for enlightened realism, along with the characteristic speech and narration.

Keywords: prose, story, narrative, artistic speech

Телли Алиева Аладдин

Специфика компонентов художественной речи в просветительно-реалистической прозе начала XX века

Резюме

Художественная речь охватывает общее развитие произведения и служит основным средством образного выражения. В начале 20 в. использование элементов художественной речи в просветительно-реалистических рассказах и других прозаических произведениях отличалось от такового в произведениях критических реалистов и романтиков. Эта разница особенно проявляется в частоте и разнообразии ее обработки.

Своеобразным характером обладают структура текста и языковые компоненты, выбранные исходя из подхода к проблемам современности и цели донести до читателя различные идеи. Если посмотреть с этой точки зрения, становится очевидной разница между речью критических реалистов и романтиков и речью просвещенных реалистов. Общей чертой всех них является умение выбирать подходящий язык и создавать структуру при донесении до аудитории сложной информации, полученной путем наблюдения.

Выделяется эволюция художественных речевых компонентов в прозаических произведениях просвещенных реалистов Абдуллы Шаига, Эйнали бея Султанова, Султана Маджида Ганизаде. В рассказах Абдуллы Шаига рассказчик говорит от первого лица, стремясь повлиять на читателя и вызвать эмоциональную атмосферу. При чтении создается впечатление, будто автор берет на себя роль одного из героев произведения, выступая очевидцем всех событий с точки зрения наблюдателя. Поскольку рассказы носят просветительский и воспитательный характер, в развитии событий не заметна путаница. Захватывающий прогресс не характерен для повествования событий в этих рассказах.

Элементы художественной речи, используемые в фольклорных повествованиях в рассказах Эйнали бека Султанова, основаны на той же идее народного творчества. В прозе Султана Маджида Ганизаде наряду с характерной речью и повествованием можно увидеть не характерные для просвещенного реализма компоненты художественной речи.

Ключевые слова: проза, рассказ, повествование, художественная речь.

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 03.06.2024

Çapa qəbul olunma tarixi: 28.06.2024

**Rəyçi f.e.d., prof. Tahirə Məmməd
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur**